

BOHEMA ESPERANTISTO

ČESKÝ ESPERANTISTA

Měsíčník pro šíření esperanta a esperantismu mezi Čechy,
Orgán „SVAZU ČESKÝCH ESPERANTISTŮ“ v Rakousku.

Redakce a administrace: Praha III, Kampa 495.

Redaktor:

H. K. Bouška,
Praha-Smíchov 1097.

Vydavatel:

Jan Iglauer,
Praha III, Hroznová 6.

ROČNÍK IV

SEŠIT 2

Články. — Artikoloj.

JUC. Jos. Barviř: *Pátá mezinárodní manifestace esperanta.* — H. K. Bouška: *Zamenhof.* — Joseph Eydelnanth: *Antisemitismo kaj progreso.* — Fr. Procházka-R. Fridrich: *Leonido.*

Kronika a komentář.

První valná schůze »Svazu čes. esperantistů. Esperanto na americkém lékařském sjezdu. Socialisté a esperanto. Vyučování esperanta na školách. Aviatikové-esperantisté. Mezinárodní sdružení železničních úředníků esperantistů. Mezi polskými esperantisty. Esperantský protest proti Maďarům. Výbor do jazykového výboru esperantistů.

Zprávy spolkové.

Správní výbor »Svazu českých esperantistů«. Ustavující valná hromada klubu Malostranských esperantistů. Řečníky o esperantu.

Libroj kaj gazetoj.

PRAHA, 30. XI. 09.

Cena 36 h

Celoroční předplatné 4 K,

pro členy spolků sdružených ve »Svazu Č. E.« 3 K, jednotlivá čísla po 36 h.

PSACÍ STROJE — SKRIBMAŠINOJ

nové i opotřebené, všech systémů, výhodně a se zárukou dodává firma novaj kaj bezonitaj, ĉiuj sistemoj, plej oportune kun la garancio liveras

F. Tůma, Praha,

Jindřišská ulice čis. 26, Čechy. (Bohemujo).

Zásilky pro »S. č. e.« adresujte: Dr. Schmidt, Praha-II. 1036/XIV.

Kdo ukázkové číslo během 8 dnů nevrátí, považován jest za odběratele.

Ĉeský esperantista-Bohema esperantisto

(Red. kaj adm: Praha III, Kampa 495, Bohemujo-Aŭstrio; Jarabono Sm 170) monata revuo por propagando de esperanto kaj esperantismo inter Bohemoj, oficiala organo de „**Bohema asocio esperantista**“ (Svaz českých esperantistů), eliras regule la 20-an de ĉiu monato en kajeroj almenaŭ 16-paĝaj enhavante krom bohemaj informaj artikoloj multajn esperantajn, originalajn kaj tradukitajn, amuzajn kaj klerigajn artikolojn kaj notizojn pri temoj aktualaj kaj internaciaj.

La manuskriptoj, leteroj, libroj kaj gazetoj estu sendataj al la redakcio, la abonpago al la administracio. Ĉiuj verkoj en kiu ajn lingvo ricevitaj de la redakcio estas registrataj; recenzoj estas publikigataj pri la verkoj ricevitaj almenaŭ en du ekzempleroj. La redakcio rezervas al si la rajton korekti la manuskriptojn. Represo kaj traduko, se ili ne estas speciale rezervitaj, estas permesataj, se oni citas nian revuon kaj sendas 3 ekzemplerojn al la redakcio. La redakcio respondas la leterojn sole per la gazeto, ne per la poŝto; kiu bezonas rapidan respondon letere, aldonu poŝtmarkon.

Vychází 20. dne v měsíci a je zdarma zaslán všem členům »Svazu českých esperantistů«, kteří zaplatili celoroční příspěvek 5 K. — Rukopisy, dopisy, knihy a časopisy zasílají se redakci. — Netištěné rukopisy se vrátí, byla-li přiložena známka na odpověď. — Všecka díla redakci zasláná jsou oznamována. Reklamace přijímá administrace jen do vyjití následujícího čísla. — Předplácti a po číslech odebíratí lze u administrace a ve všech knihkupectvích.

Esperantská korrespondence — Esperanto korespondado.

Jednonásobné otištění oznámení stojí 60 h., trojnásobné K 150. Členové svazu a spolků sdružených platí pouze 40 hal., resp. 1 K. Pro přímé předplatitele je první otištění zdarma. — Vyměňovati dopisy¹⁾, pohlednice²⁾, pošt. známky³⁾, přeji si:

La unufoja enpresado de l' anonco kostas 25 sd. trifoja 63 sd. La anoj de l' asocio kaj aliĝintaj societoj pagas sole 17 sd, resp. 42 sd. Por la abonantoj la unua enpresado estas senpaga. — Interŝanĝi leteroj¹⁾, ill. poŝtkartoj²⁾, poŝtmarkoj³⁾ deziras:

11. B. T. Schubert, Washington A. C. (U. S. A.), Bureau of Pensions.²⁾ — 12. King Henry D., Brooklyn (New-York, U. S. A.), De Kalb Avenue 287.²⁾ — 13. F.ino J. Lazareth, Leipzig (Germanujo), Alexanderstr. 46.²⁾ — 14. Prof. Tentori Egidio, Napoli (Italujo), Via Santa Chiara.²⁾ — 15. Adam Vilerynski, Lwów (Galicio), Plac Mariancki 4.²⁾ — 16. W. Schwarz, Hamburg (Germanujo), Hamburgstr. 8. — 17. R. Briesenmeister, Charlottenburg (Germanujo) Schlossstr. 52.²⁾ — 18. R. Lazarowicz, Lwów (Galicio), Politechnika.²⁾ Aidin (Azia Turkujo) Fino. Ismet Hanoum, filino de S-ro Moustafa, sekr. de Figaret-Mak énemese.²⁾ — 19. Lo Task Kwan, Lungchow (Chinujo).¹²⁾ — L-ro Curtis B. Danville (U. S. A. Penn'a), Lore III. Marketstreet.²⁾ — S-ro Senic Morskoe, Ingenieroj uč lišče Kronstadt (sur Kotino Ruslando).²⁾ — S-ro O. V. Junek, Vinohrády (Bohemujo) Nerudastrato 32.²⁾ — S-ro Václav Janda, instruisto, Běrunice p. Králové Městec (Bohemujo).²⁾ — S-ro L. Chillard, Bert'n, Versailles (Francujo).¹⁾ — S-ro J. Gábor, Nemzetihíd, Nagyvárád (Hungarujo).¹²⁾

Sdělení redakce. — Komunikoj de l' redakcio.

S-o J. Starman. Dankou pro Via aprobo kaj Viaj sciigoj. Volu sendi detalajn sciigojn! Ni skribis al Vi tuj, kiam la tempo permesos al ni. — S-o K. Wallon. Bedaŭrinde aŭstraj legoj malpermesas al ni publikigi vian averton pri s-o Ligi Lustig. — F-ino Šupířhova. Gratulon al Viaj sukcesoj! La sciigojn ni uzos en la n-o venenta! Volu atendi nian leteron! —

Vkusné odznaky esperantistů

(emallové, trvanlivé) ve formě jehlice, brože neb knoflíku (za 60 hal., poštou 70 hal.) a esperantské hvězdy (kravatové jehličky za 40 h) — obé zákonitě chráněné — lze objednat u

„České společnosti esperantistů“

v Praze, Zemská banka.

PÁTÁ MEZINÁRODNÍ MANIFESTACE ESPERANTA.

O mezinárodním sjezdu esperentistů pořádaném ve dnech 5.—11. září 1909 v Barceloně referuje JUC. *Jos. Barviř.*

Jedno z nejkrásnějších měst španělských určeno bylo k tomu, aby zařadilo se v seznam měst, která manifestovala pro ideu Dra Zamenhofa celému světu a aby hostilo aspoň jeden týden representanty celé řady národů světa.

Pochyby, které tohoto roku zvláště v letních měsících vzbuzeny byly netušeně rozsáhlými bouřemi na vždy sopečné půdě Barcelony a které již ohrožovaly veškerou práci připravovanou pro kongres, byly rozptýleny zprávami samého kongresního výboru o pravém stavu věci, čímž umožněno, že přece velmi velký počet kongresistů (1300 okrouhle) se dostavil.

Kongres sám jest již významným tím, že protektorem jeho byl sám španělský král a že své oficiální delegáty jmenovaly vlády belgická, norvéžská a Spojené Státy, nehledě ovšem k nesčetným delegátům nejrůznějších korporací veřejných i soukromých. Město Praha pověřila p. úč. radu Biskupa, člena Svazu čes. esper., aby na kongresu tlumočil přání její, by světový kongres r. 1912 dle možnosti uspořádán byl v Praze. Podobně i Svaz pro povznesení návštěvy cizinců delegoval těhož člena za týmž účelem.

O průběhu sjezdu co nejstručněji budiž uvedeno:

V neděli dne 5. září dopoledne konalo se v nádherně vyzdobeném sále paláce Krásných umění oficiální přijetí tvůrce esperanta. Náměstek starosty Fr. Layret oslovil dra Zamenhofa řečí, v níž nadšeně chválil svatou věc esperanta. Odpoledne uspořádány byly pro kongresisty dvě málo sympatické podívané: zápas fotbalový a zápasy býčí.

V pondělí dne 6. září zahájen byl sjezd slavnostní zahajovací schůzí v paláci Krásných umění. Předseda místního organizačního výboru Fr. Pujula zvolen předsedou sjezdu, pozdravil přítomné jménem 3000 esperantistů barcelonských. Dr Zamenhof v krátkém zahajovacím proslovu po-

děkoval oficiálním kruhům za obeslání sjezdu, místostarosta Fr. Layret pozdravil sjezd jménem města Barcelony, načež pozdravili sjezd delegáti esperantistů 33 zemí a národností (za české esperantisty promluvil p. Dr. Kubíček z Olomouce) a 6 oficiálních delegátů měst, z nichž český delegát zval jménem města Prahy jeden z příštích sjezdů do Prahy. Schůze skončena čtením telegramů došlých z celého světa. Odpoledne konáno několik přednášek o propagandě.

V úteví dne 7. září konaly se schůze speciální: universální asociace esperantistů, mezinárodního institutu esperanta a různých odborných spolků esperantistů, o nichž nelze referovati v povšechné zprávě o sjezdu. Večer byla akademie, již účastnilo se množství neesperantistů, aby vyslechli pěvecké produkce v esperantu.

Ve středu dne 8. září nebylo rovněž všeobecného sezení pracovního. Den ten věnován byl mezinárodním květinovým hrám esperantistů, jímž předcházelo cvičení »Červeného kříže« v esperantu a hold esperantistů španělskému básníku Aribauovi, který předpověděl jazyk mezinárodní. Pro řeči prof. Bourleta a zprávy Grabowského, Dr. Artigues sdělil jména vítězů: první cenu obdržela M. Hankelová z Drážďan a stala se tím královnou slavnosti, která rozdělila ceny ostatní, druhou a třetí hlavní a asi 40 vedlejších. Slavnost ukončena byla řečí prof. Bourleta a starostou barcelonským. Večer byly různé přednášky a zábavy.

Ve čtvrtek dne 9. září konalo všeobecné sezení v paraninfě university. V této schůzi jednáno — na štěstí bezúspěšně — o zřízení oficiálního zastupitelstva esperantistů (oficiala reprezentantaro de l' esperantistaro), jež by dle potřeby jednalo s oficiálními institucemi, s vládami a pod.; representaci tu finančně by podporovaly různé spolky. Odpoledne věnováno bylo výletům, večer divadelnímu představení v esperantu; hráno bylo »Tajemství Bolesli« Adria Guala v esp. překladě Pujulově.

V pátek dne 10. září konány schůze speciální (námořníků, železničních zřízenců, lékařů, učitelů), z nichž nejvýznamnější byla schůze mezinárodního vědeckého svazu esperantistů (viz »Č. E.« IV, 1, 15.).

V sobotu dne 11. září bylo závěrečné všeobecné sezení a řada schůzí speciálních. V sezení toho dne rektor Boirac podal zprávu o činnosti jazykového výboru a akademie (viz »Č. E.« IV, 2, 31), která byla s všeobecným souhlasem

schválena. Usneseno, aby šestý sjezd (1910) konal se ve Washingtoně, sedmý (1911) v Antverpách, další v některém městě rakouském (v Praze, Krakově nebo Štýrském Hradci — Vídeň zakázala si, aby vídeňští esperantisté zvali sjezd do Vídně) nebo v Mnichově (což rozhodnou sjezdy příští).

Usneseno, aby národní spolky pro propagandu esperanta utvořily na základě poměrného volení Mezinárodní radu esperantistů, která by pečovala o financování oficiálních institucí. Schůze a kongres skončena byla závěrečnou řečí dra Zamenhofa a zapěním hymny »Espero«. Večer konala se oficiální slavnost na rozloučenou uspořádaná městem. Večerů účastnil se starosta, členové městské rady, poslanci a jiní hodnostáři.

Veškeré dny kongresové vyplněny byly schůzemi jednotlivých odborů zvláště pak Lingva Komitato a Akademio a schůzí nejvíce navštívenou, totiž Universala Esperanto Asocio, instituce to esperantská, jejíž stoupence, delegáty, konsuly, oficejoj nalezneme již na celém světě. Vedle však schůzí byla poskytnuta kongresistům výhodná příležitost, aby seznali praktické užití esperanta v instituci nad jiné povolané, jež by mírnila bol lidskosti uražené nenasycenou hydrou válečnou. Sekce Červeného kříže demonstrovala v městském parku ošetřování nemocných na bojišti, přenášení jich do povozů a dále do nemocnic užívajíc při tom výhradně esperanta. ukazujíc jak má býti zabráněno osudným nedorozuměním v době, kdy porozumění jest jediným východiskem záchrany života lidského.

A k těmto příkladům lidskosti připojila se ještě klidná, ale důstojná manifestace esperantistů pro katalunského básníka Aribau-a, věštce, jenž předvídal, že lidstvo pozná svoji jednotnost, že nepochopí, kterak bylo možno, aby lidstvo žijící týmž životem, touž prací, týmiž ideami a témuž cíli si nerozumělo, tomuto proroku budoucí rodiny jednoho lidstva vzdávalo zastupitelstvo kongresu barcelonského svůj hold ozdobivši jeho sochu věnci a pamětní deskou upevněnou na podstavci. Sen Aribauův počíná se uskutečňovati, jen přejme si, aby každý jedinec pravou ideou esperantismu byl proniknut.

Ačkoliv politické události a neblahé bouře barcelonské značně sjezd poškodily, přece jej neznemožnily. Kongres byl novým úspěchem esperantismu.

ZAMENHOF.

Du fragmentoj el la jubilea parolado »Dro. L. L. Zamenhof kaj lia verko« prezentita de H. K. Bouška la 16-an de decembro 1909 en Praha.

Preskaŭ tricent jarojn multaj homoj instruitaj kaj neinstruitaj, spertaj en la vivo internacia penis konstrui artefaritan helpan lingvon internacian. Preskaŭ ducent proponoj de seriozaj sciencistoj kaj naivaj fantaziuloj estis klopodplene konstruitaj por plenumi la vive sentatan bezonon de komuna interkompreniĝilo. Inter la amaso da diversaj projektoj estis kelkaj teorie tre bone pripensitaj — kaj tamen la multjara klopodo kaj peno de tiom da personoj restis sen la praktika sukceso; neniu el la projektoj prezentitaj al la mondo gajnis la mondon.

Kaj pri kio penis tiom da homoj dum tiom da jaroj, jardekoj, jarcentoj, tion fari sukcesis juna malriĉa studento kun relative negrandaj scioj lingvaj kaj filologiaj.

Geniulo? — Eble. — Certe. — Certe geniulo! Sed ĉu tio klarigas ĉion? Ĉu la intuo estis decidanta en ĉio? Certe ne! Kaj kiuj estis tie kondiĉoj?

Mi povas sole mallonge diri, kion mi pensas pri tio.

Kiu estas Zamenhof? Kuracisto — homo natursciencie edukita. Rusuja Polo — do Slavo. Kaj fine — Hebreo.

Jes, homo natursciencie edukita, Slavo kaj Hebreo en unu persono povis sukcese plenumi treege malfacilan taskon eltiri el la ekzistantaj lingvoj lingvon novan, lingvon kompreneble, ne perfektan, sed pli perfektan ol lingvoj ekzistantaj kaj tial plene sufiĉantan por la bezonoj difinitaj al la lingvo internacia. Minimume tiuj ĉi cirkonstancoj multe helpis al la sukceso kaj ĉiuokaze tiuj cirkonstancoj estas interesaj kaj tre karakterizaj por la kreinto de lingvo internacia.

Homo kleriĝinta per naturscienco, homo sen trograndigita respekto al historiaj okazoj kaj filologiaj komplikajoj, homo kun senco por realaj bezonoj kaj por la plej granda libereco povis havi la komprenon por la maksimuma simplikigo de la lingva maŝino kaj kuraĝon forigi ĉiujn ĉi senbezonaĵojn aŭ hazardajn detalaĵojn de la lingvo, pezantan balaston, kiu per historia evoluo devenis kaj daŭras en la lingvoj naturaj. Ŝajne la plej kompetenta homo, filologo, devis ĉiam malsukcesi. Li ne povis liberigi sin de la riĉeco de formoj, formuloj, lia kreaĵo devis esti ĉiam komplikita, malsimpla sekve malfacila kaj pro tio neakceptebla.

Klera Slavo scianta fremdajn lingvojn, respektanta la fremdularon, komprenanta la egalecon de la nacioj kaj rasoj, homo ĉe kiu kuniĝas scioj pri la lingvoj de ĉiuj ĉefaj rasoj de eŭropa civilizo povis respekti rajtegale spiriton de rasoj romana, germanika kaj slava kaj enkonduki la bezonajn lingvajn elementojn laŭ ilia veraj graveco kaj signifo. Romano aŭ Germaniko ordinare nescianta slavajn lingvojn kaj ĉiam ilin ignoranta (kontraŭe ĉiu klera Slavo konas almenaŭ unu lingvon neslavan kaj ĉiuokaze respektas neslavajn lingvojn) ne povis lokigi en la lingvo la simplecon de la slava sintakso, la slavan absolute liberan kaj naturan vortordon, la slavan aranĝon de frazoj, la elementojn, per kies enkonduko esperanto tre multe gajnis.

Hebreo havanta sencon por la bezonoj de praktika vivo, kutimiĝinta respekti aliulojn, gvidata de la principo alkonformiĝi al ĉiu, homo libera de ĉiu ŝovinismo, inklina al internaciismo, homo kun hebreaj liberalismo, humileco, laboremo kaj persistemo povis atingi la neŭtralan karakteron de la lingvo, povis sukcese kompromisi inter la lingvoj batalantaj pri sia lokigo en lingvo internacia.

Ŝajnas al mi, ke tiel devis esti: sole naturscienculo-Slavo-Hebreo povis konstrui akcepteblan helpan lingvon internacian. Vere efikis kune tre ŝatinde la klero kaj personaj kvalitoj de la kreinto, efikis kune genio, sed la cirkonstancoj aluditaj estis certe gravaj komponentoj de la procedo, el kiu rezultis kreo de esperanto.

Kial la esperantistoj rigardas al Zamenhof kun la profunda estimo kaj sindona amo? Kio altiras ilian koron al lia persono? Certe la sola fakto, ke li solvis la problemon, pri kies solvo sensukcese penis tiom da homoj, ne klarigas sufiĉe la kaŭzon de la grandaj estimo kaj amo de la esperantistaro al Zamenhof. Tiu ĉi fakto sola elvokas ĉies admiron kaj respekton al la geniulo, eble ankoraŭ dankecon pro tio, ke li ebligis, faciligis kaj agrabligis al ili la rilatojn kun fremdularo, sed apenaŭ iun senton alian. De kie do tiu ĉi mirinda simpatio?

Mi kredas, ke kiel estis ĉe mi, tiel estas ankau ĉe aliaj. Kaj min forte impresis kaj al mi amatigis la doktoron: lia nobla humaneca motivo, kiu instigis lin labori por krei internacian lingvon, lia brila ideo pri rolo kaj celo de lia lingvo, kiun li donis al esperantismo, liaj mirindaj abnegacio kaj oferemo, kun kiuj li oferis ĉiujn ĝojojn de sia junula vivo por sia idealo, lia neordinara kuraĝo, per kiu li ekstaris kontraŭ antaŭjuĝoj, mokoj,

insultoj riskante la estontecon sian kaj de sia familio, lia honorinda modesteco, kun kiu li evitas la meritatajn honorojn kaj lia ekstrema senprofitemo, kun kiu li sen materialaj personaj profitoj fordonis sian kreaĵon al la mondo. Tiuj ĉi alte simpatiaj personaj kvalitoj kaj ecoj faris potencon impreson ĉe mi kaj certe ĉe aliaj.

Kalkulu, kiom da motivoj povis instigi kaj instigis la homojn por krei lingvon internacian! Kaj kiu motivo instigis doktoron Zamenhof? La amo al la homaro, kiun maltrankviligas naciaj malpacoj kaŭzitaĵ grandparte per diverslingveco, per malebleco aŭ malfacileco interkompreniĝi reciproke, la nobla peno forigi la plej gravan malfeliĉaĵon de la homaro. Tiu ĉi humaneca motivo alkondukis la kreinton de esperanto al tio, ke li entreprenu la laboron treege malfacilan kaj — ne certan.

Pripensu, kiujn kaj kiajn ideojn povas la kreinto de lingvo internacia montri kiel gvidantajn por la movado! Por Zamenhof la idea flanko de la lingvo internacia, la interna ideo de esperanto, estas frateco kaj justeco de la popoloj, idealo de Zamenhof estas, sur neŭtrala lingva fundamento, pere de esperanto, atingi internacian justecon, interkonsenton kaj fratiĝon por krei unu grandan rondon familian. Frukton donan pacon inter la nacioj celas Zamenhof per esperanto. Laŭ lia penso la esperantistoj estas »pacaj batalantoj« kolektiĝantaj »sub la sankta signo de l'espero.«

Sed la plej profundan impreson faris je mi kaj la plej homajn sentojn elvokis ĉe mi lia abnegacio pri ĉiuj ĝuoj en la juneco, la ofero de la plej granda, plej bela kaj plej kara bieno, kiun la homo havas — la juneco — al sia ideo. Forte mi estis kaj estas ĉiam tuŝata, kiam mi legis kaj multefase relegas la simplan, sed dolorplenan poemon »Mia penso«.

Fajron sentas mi interne,
vivi ankaŭ mi deziras, —
io pelas min eterne,
se mi al gajuloj iras...
se ne plaĉas al la sorto
mia peno kaj laboro —
venu tuj al mi la morto,
en espero, sen doloro!

Ĉu vi sentas, kiom da kaŝita doloro aperas en tiuj ĉi versoj, kiom da turmentaj momentoj elvokis tiun ĉi dolorplenan ekkriion, el kia situacio rezultis tiu ĉi vokado por vivo, simpla vivo? »Vivi ankaŭ mi deziras!« vokas la junulo, kiu perdas

sian junecon en la laboro por servi al sia idealo. Ĉu oni povus ne amatigi al si tian homon?

Simile fortigas mian amon al Zamenhof lia ekstrema, respèktinda kuraĝo netimanta entrepreni batalon, kiu povis esti fatala por li kaj por lia familio. La juna kuracisto komencanta la praktikadon de sia ofico, dependanta de la publiko, sciis bone, ke li devas perdi la fidon de la publiko, se la publiko vidos, ke li estas fantaziulo okupanta sin je »flankaj aferoj«. La perdo de la fido de la publiko, kaj sekve la perdo de la vivrimedoj minacis lin eĉ, se la afero estis sukcesanta kaj tiom pli, se ĝi estus malsukcesinta. Se oni memorigas al si, kiel malfacila estas nun la batalo pri vivo, oni devas admiri la maltiron, kiel Zamenhof malfaciligis al si tiun malfacilan batalon, kiel ofereme li metis sur la karton sian tutan trankvilecon kaj la ekzistadon sian kaj de sia familio.

Zamenhof estas viro, kies nomo estos glora en la estonta tempo, viro, al kiu benos homoj de ĉiuj nacioj en la venontaj jarcentoj. Kiel li povus esti fiera! Sed — kion oni vidas? Kun nekredebla kaj tamen sincera modesteco li rifuzas la honoran lokon al li apartenantan, akcentante, ke li estas ankaŭ »simpla esperantisto«, li malamas la titolon al li donata »majstro«, por li estas ĝoje, se oni alparolas lin per simpla »sinjoro«, li sole malvolonte akceptas la honorojn, kiujn akcepti ordonas al li la bono de la afero. Li akceptas »kun koro iom peza«, sed tiu ĉi sorto estas por li »tre ŝarga«. »Torte mi dezirus« li plendis en Barcelona »ferrifuzi mian por mi tro turmentan rolon, kaj stari ne antaŭ vi, sed inter vi.« Tian homon oni devas ne sole estimi, sed ankaŭ ami!

Kian materialan profiton povis certigi al si Zamenhof! Li ne faris tion. Senkondiĉe li fordonis sian kreaĵon al la homaro, li senigis sin de ĉiuj moralaj kaj materialaj profitoj. Aliaj profitis kaj profitas esperanton, ĝia kreinto restas tiel neriĉa kiel li estis. Neniujn privilegiojn li postulas por si, aliaj monopoligas lian kreaĵon.

Mi priskribis miajn personajn impresojn, kiujn inspiras al mi la vivo de Zamenhof. Sed mi kredas, ke same estas ĉe ĉiuj aliaj aŭ almenaŭ ĉe multaj aliaj. Kiel mi ne sole admiras kaj respektas la kreinton de esperanto, sed lin ankaŭ estimas kaj amas, tiel tiujn ĉi sentojn havas sendube ĉiuj esperantistoj, kaj mi juĝas, ke tiuj ĉi sentoj rezultas el la samaj cirkonstancoj aluditaj de mi. Vere, oni devas konfesi, ke la esperantistojn ligas al Zamenhof la sento, ke ilin kun-

igas la sama ideo, ke li estas simbolo de la afero esperantisma, ke li estas konkreta reprezentanto de la esperantistaro, sed la influo de personaj kvalitoj kaj ecoj, lia brila karaktero havas ĉefan influon.

Kaj, kion ni estimas kaj amas ĉe nia por tiel diri natura reprezentanto, la abnegacion, oferemon, kuraĝon, modestecon, senprofitemon, humanecon, en tio ni ankaŭ sekvu lin!

ANTISEMITISMO KAJ PROGRESO.

De *Joseph Eydelnanth* (Andeville).

Ĉu Fenikianoj, Egiptoj, Grekoj povus esti tiaj, kiaj ili estis, se ili ne intermiksiĝadus ĉiumomente kun aliaj popoloj? Certe ne, kaj sole ilia komerc-vojaĝema inklino sukcesigis la disvolviĝon de iliaj spiritaj kapablecoj. Kiom mi ne penis kompreni, mi absolute ne povis konsenti kun tiuj homoj, kiuj diras, ke tiu popolo estas pli supera ol iu ajn alia. Ĉu oni povas kompari du malsamajn objektojn? Certe ne. Ĉiu popolo havas sian rajton en komuna divido de fruktoj de progreso, ĉar laŭ sia forto ĝi donis ankaŭ sian parton de laboro en kulturigo kaj civilizaciigo de homaro, parton, kiu portas apartan individuecon kaj tiel ne anstataŭigeblan. Hebreoj, kiuj donis al la homaro Moison, Kriston, Heine, Lassalle, Marx, Halevy, Gambetta, Disraeli kaj multajn aliajn homojn, — ludis ankaŭ gravan rolon en dramoj kaj tragedioj de homa vivado dum nememoreblaj tempoj. Kaj tial, — ĉu oni devas konvinki iun je tio, — ili havas ankaŭ la rajton ekzisti kaj profiti ĉion, kion produktas homa volo, tiom pli uzi la rajton sur tero kaj sur aero, kiuj ne apartenas verdire al iu ajn homo kaj samtempe apartenas al ĉiuj.

Se oni permesus al mi, mi komparus socian vivon de ĉiu popolo (kiu estas en rekta dependeco de nacia historio de popolo) al iu fermenta bacilo, sen kiu ne povas esti produktata vivo (bacilo produktante la movadon de diversaj simplaj elementoj inter ili). Kaj kvankam ĉiuj baciloj estas treege malgrandaj, tamen ĉiu el ili havas kaj konservas sian individuecon: la rezultato produktita de tiu bacilo ne povas esti la sama, kiun produktos tiu-ĉi. Kial do oni volas detrui aŭ nuligi en sia signifo tiun aŭ alian popolon-bacilon (en Rusujo ekzemple Hebreojn, en Turkujo — Armenojn, en

Ameriko — Negrojn k. t. p.), se oni neniel povos anstataŭigi ĝin per iu alia: ĉiu popolo estas aparta neanstataŭigebla individuo. Kaj se oni persistus nepre ĝin detrui, tiam sole la homaro perdus!

Mi diris en la komenco, ke ŝajna kaŭzo de antisemitismo estas konkurenco de riĉaj Hebreoj, kiuj cetere neniam suferas pro malamo de antisemidoj: por tio ekzistas ja iliaj malriĉaj, mizeraj samreligianoj. Sed ŝajnas al mi, tute ne estante advokato de riĉuloj, ke riĉaj Hebreoj konkurencas tiel same bone, kiel la aliaj »riĉuloj«, ĉu ili estas Hebreoj aŭ Japanoj, Kristanoj aŭ Mahometanoj. Ĉar efektive kapitalismo estas ankoraŭ pli internacia, ol nia kara lingvo mem. Ĝi ne konas artefaritajn limojn, nek patrujojn . . . Kaj se kelkafoje oni konstatas ke riĉulo ĝenerale estas multe pli patriota, ol iu malriĉa laboristo, tio estas sole pura hipokriteco aŭ . . . kapitalista politiko, kies esenco estas: subtenadi regantan partion. Kaj kulpigi sole Hebreojn, ke sole ili estas subtenantoj de regantoj . . . ŝajnas al mi iom severa juĝo.

(Daŭrigo).

LEONIDO.

El »*Po stopě pravdy*« de Fr. Procházka. La boheman tekston esperantigis R. Fridrich.

»Filo naskiĝis al la leono«, ĝoje sciigis senditoj el la leona loĝejo tra la tuta besta komunumo en arbarojn, en kampojn kaj en dezertojn.

»Ĝi estas tiel aminda, tiel ludema kaj delikata, kaj tamen ĝi jam montras la estontan gravecon kaj forton«, je laŭdo ebriiĝis la senditoj. »Kiom feliĉa, kiom esperplena estos ĝia regado!«

»Per kio ĝi nutriĝas«, demandis zorgeme la bovinoj, ĉar, kie la leonoj multiĝas, la bovinoj malmultiĝas.

La senditoj respondis: »Vi ĝoju, ĝi manĝas lakton, sole lakton«.

La bonaj bovinoj, ŝafinoj kaj kaprinoj ridetis pro feliĉo. »Ho, tio estas vere aminda! Kia bela estonteco«.

»Jes«, diris maljuna invalida ĉevalo malvarmete. »la junaj leonoj efektive nutriĝas sole per lakto. Nia maljuna leono, kiam ĝi estis juna, ankaŭ nutriĝis sole per lakto. Tial la junaj leonoj ĉiam estas amindaj kaj esperplenaj«.

KRONIKA A KOMENTÁŘ.

První valná schůze „Svazu českých esperantistů“ konala se v neděli dopoledne dne 14. listopadu 1909 v Praze v restaurantu Kolářově. Schůzi zahájil a vedl místopředseda p. adj. Kraus, uvítav přítomné členy i delegáty spolků a věnovav vřelou vzpomínku zesnulým členům sl. Vaněčkové a p. Alferimu, jichž památku přítomní uctili povstáním. Pan Dr. Kamaryt přečetl zápis p. inž. Závorky o ustavující valné schůzi; zápis byl schválen. Generální sekretář p. Dr. Kamaryt přednesl zprávu o činnosti výboru v prvním roce existence svazu do 30. VII. 09. Uvádíme co nejstručněji hlavní sdělení této zprávy. Založena byla »Knihovna českých esperantistů«, v níž nákladem svazu vyšly 2 brožury (po 1000 exempl.). Založena byla sbírka »Informační letáky«, v níž vyšla 2 pojednání (po 1000 exempl.). Členům dávána revue »Český esperantista«, vydávaná panem Boháčkem. V Bouškově sbírce »Liberaj flugfolioj« vyšel nákladem svazu text rozkladu na c. k. ministerstvo vnitra (1000 exemp.). Tiskem vydáno bylo předběžné esp. oznámení o proponovaném sjezdu (120 otisků z »Č. E.«). Vydána řada tiskopisů: reklamní letáky (25.000), pozvání (1200), přihlášky (600), plakáty (450), legitimace (1000), dopisní papíry (2500), obálky (2500). Českým časopisům byly pravidelně zasílány tištěné zprávy o pokrocích esperanta (z kroniky »Č. E.«); tak uveřejněno asi 300 velmi účinných věcných zpráv o esperantu bez nejmenší známky reklamy. Padesáti krajinským listům zaslán tištěný článek »Rozšíření esperanta«; otisklo jej asi 15 listů. Čtenářům novin nabízena zdarma mluvnice a slovník esper.; žadatelům (518) zasláno »Esperanto na listě«. V novinách nabízena kolekce propagačních tiskopisů o esperantu (balíček vážící 500 gr. za 50 hal.). »Úvahy« zaslány 100 redakcím. Redakci »Nár. Listů« tlumočena stížnost, že potlačuje zprávy o esper. (pp. Bouška, Kamaryt). Esperantským časopisům zaslány zprávy o založení svazu (40 ex.) a o projektovaném sjezdu (80 ex.); otištěny byly málo kde (Zasílání zpráv s přesností obětavě obstarávala sl. Vaničková). Vedle toho členové svazu uveřejnili sami řadu článků a zpráv v čes. i esp. časopisech. Přednášky konány v Praze (p. Riegel), na Král. Vinohradech (pí Krausová), na Žižkově (p. Dr. Kamaryt), v Karlíně (p. Riegel), na Smíchově (p. Bouška), v Pardubicích (p. Dr. Kamaryt), na Mělníce (p. Bouška), v Čejtičkách (pp. Bouška, Kamaryt); přednášky v Čejtičkách byly proneseny v esperantu (prvé veřejné esp. přednášky v Rakousku). Kursy pořádány v Praze (p. Barvíř) a na Mělníce (p. Bouška). Řadu přednášek i kursů konaly svazové spolky místní a jednotliví členové bez přímé patronace svazu. Projektovaný sjezd přátel esperantismu, pacifismu a volné myšlenky (návrh p. Alferiho) se neuskutečnil (pro napiatou tehdy situaci politickou), ač přípravy k němu značně již pokročily (v přípravném komitě zastupovali svaz pp. Biskup, Bouška, Kamaryt). Ke svazu přistoupily sdružení esper. v Praze (Česká společnost esp., První čes. dámský klub, odbor Mor. besedy), Žižkově (kroužek), Brně (klub), Prostějově (klub), Jevíčku (klub), Bystřici (klub), Moravci (kroužek), Vyzovicích (odbor spolku Mír), Vítkovicích (klub) a Chvalkovicích (kroužek), jichž členové dostávali »Čes. esp.« za snížené předplatné (3 K). P. Petterovi dán příspěvek na vydání prop. plakátu. K ustav. schůzi spolku něm. esp. v Praze (26. I.) vyslána deputace (pp. Bouška, Kamaryt). Proti udání »Ligy čes. esp.« podán rozklad k ministerstvu tištěný na archu papíru (otisk vydán pro informaci veřejnosti). Rozesláno na 250 adres pozvání k přistoupení za přisp. člena. Do zpravodajské komise zahraničního odboru »Národní rady české« zvoleni byli

dva členové výboru svazu (pp. Khun, Kraus). Ministerstvu vyučování podána žádost, aby jmenovalo přisedícího ke zkouškám z esperanta. Národním jednotám dopsáno, že svaz je ochoten pořádati v jich prospěch přednášky a výstavy. V záležitosti sporu o název svazu intervenováno několikrát na pol. ředitelství a na místodržitelství (pp. Bouška, Kamaryt, Kraus). Založeny odbory: jazykový, obchodní, turistický. Dopisů došlo 482 (nečítány objednávky a dopisy odborů), zasláno bylo 1035. Schůzí výborových bylo 7 (3. X, 23. I, 13. III, 12. VI, 25. IX, 23. X, 6. XI). Založena (18. XI) okružní kniha správního výboru. Zpráva končí slovy: »Toť zpráva o činnosti výboru za první rok. Vidíte, že jsme nezaháleli. Referát můj byl stručný a suchý. Musil jsem šetřiti slovy, poněvadž jsme nešetřili prací. Chtěli jsme vykonati ještě více; nevykonali jsme, poněvadž dosud jsme nemohli. Ale vykonáme to, poněvadž chceme i můžeme«. P. J. B. Novák (del. »Čes. spol. esp.«) vyslovuje svůj obdiv, že v poměrech velmi nepříznivých bylo mnoho vykonáno a žádá, aby na znamení uznání této zdatné činnosti v protokole uvedena byla jména všech, kdož se přičinili o provedení svazových podniků. Na to zpráva gen. sekretáře byla schválena. Pokladník p. rada K. Biskup podal zprávu pokladní od 2. října 1908 do 30. července 1909. Ve zprávě se poukazuje, že nepatrný přebytek z členského příspěvku (z něhož musí se hraditi předplatné na časopis, odznak, legitimace a zaslání legitimace) nestačí na úhradu tak četných podniků ve prospěch esperanta. Revisor p. fin. sekr. Dr. Palek ve zprávě revisorů účtů konstatuje, že všechny položky souhlasí a jsou řádně doloženy, pročež doporučuje absolutorium. Přál by si, aby v roce příštím vydaje byly zmenšeny. Na to zpráva pokladní i revisorská byly schváleny. Knihovnick p. účetní Iglauer sděluje, že knihovna (104 čísla) i archiv byla v péči p. dra Kamaryta. Sekretář jazykového výboru p. H. K. Bouška konstatuje, že výbor omezil se letos jen na činnost zkušební a slibuje, že se přičiní, aby letos zahájena byla činnosti i v jiných směrech. Výbor jazykový vypracoval zkušební řád a zvolil dvě zkušební komise, které vyzkoušely 11 kandidátů (pražská komise zasedá v Esperanto-oficejo p. adj. Krause). Sekretář obchodního odboru p. JUC. Barviř referuje o účasti svazu na trhu a výstavě Národohosp. jednoty, kde prodáno publikací za K 59.40. Předseda turistického odboru p. adj. Kraus lituje, že odbor se neustavil: on sám zahájil styky s domácími i cizími spolky. Zprávu redakce revue »Čes. esp.« podal p. Bouška. Na to po krátké přestávce věnované poradě o kandidátní listině, provedeny byly volby správního a dozorčího výboru a náhradníků. Nežli skrutátoři (pp. Brabec a Hromada) sečetli hlasy, byly projednány volné návrhy. P. rada Biskup tlumočí návrh výboru, aby příspěvek činného člena zvýšen byl o 1 K a za zvýšení, aby členům poskytnuta kompensace knižní premii. P. Tůma navrhuje zvýšení o 2 K. Přijat návrh výboru, aby příspěvek byl 5 K. P. účetní Iglauer navrhl, aby místo dosavadního jednotného příspěvku člena přispívajícího (10 K), zaveden byl příspěvek trojí: první (2 K) skytal by nárok na 25% slevu na všech publikacích svazu, druhý (6 K) nárok na tutéž výhodu a na bezplatné zaslání »Čes. esp.«, třetí (10 K) nárok na bezplatné zaslání časopisu a všech edicí svazu (knih, letáků a pod.). Návrh byl přijat. Jednáno pak o dotazech. P. Dr. Palek se táže, jaký je vliv svazu na časopis. P. Bouška odpovídá, že redakce je neodvislá od nakladatele i svazu, jest však povína otiskovati zprávy o činnosti svazu jí podané a uveřejňovati oznámení svazu. P. Kraus žádá, aby se ujasnil poměr mezi odbory a svazem. Pp. Bouška a dr. Kamaryt vyslovují názor, že odbory jsou autonomní, atonomně se kooptací doplňují a jen valné hromadě zprávy podávají. Proti tomu pp. Barviř a Kraus zastávají názor, že odbory podléhají výboru a valné hromadě, která je volí a činnost jejich posuzuje. Rozhodnuto,

aby otázka ta ponechána byla novému výboru. Na to skrutátoři ohlásili výsledek voleb. Zvolení: za předsedu p. prof. dr. Kamaryt (Plzeň), za gen. sekretáře p. dr. Schmidt (Praha), za pokladníka p. účetní Iglauer (Praha); do předsednictva zvoleni dále pp. kand. advok. JUC. Barviř (Praha), kand. prof. Bouška (Smíchov), odb. učitel Grňa (Jevíčko), inž. Hořeňovský (Pardubice), inž. Vostatek (Žižkov); za členy výboru pánové a dámy: účetní rada Biskup (Praha), prof. Fierlinger (Olomouc), prof. Fridrich (Prostějov) učitelka Janalíková (Bystrice), Krausová (Praha), pošt. úř. Konečný (Brno), berní kontrolor Kutílek (Plzeň), učitel Neužil (Chvalkovice), nadučitel Otruba (Těšetice), učitel Šesták (Mělník); za náhradníky výboru pánové a dámy Crhová, Klírová, kav. Kukla, JUC. Riegel; za revisory pp. obch. Tůma a úř. Dejmek, Pak čteny došlé přípisy a pozdravy a jednáno o návrhu p. Kajše, aby svaz zavedl v časopise rubriku pro ido. P. dr. Palek navrhuje, aby se návrh zodpověděl odmítavým přípisem s doložením, že svaz vyslovuje se pro »netušebleco de Fundamento«, p. Iglauer žádá, aby se přes přípis přešlo bez odmítnutí k dennímu pořádku. Po debatě zvítězil návrh p. Iglauera, načež schůze doslovem p. předsedajícího byla skončena. Nebyla to schůze slavnostní, byla to schůze jen formální, ale účastníci odnesli si povznášející vědomí o vykonané povinnosti, o seriosní práci pro dobro společné věci. *Bšk.*

Esperanto na americkém lékařském sjezdu. Čtvrtý latinsko-americký sjezd medicínský (Rio-Janeiro, 2—8. srp. 1909) přijal tuto resoluci: »Čtvrtý latinsko-americký sjezd medicínský, vzav v úvahu neustálý pokrok a nepopíratelnou praktickou nynější i budoucí užitečnost mezinárodního jazyka esperanto, projevuje svoji sympathii k tomuto jazyku a doporučuje užívání jeho v knihách, zprávách a jiných dílech mezinárodních«. *Hkb.*

Socialisté a esperanto. Když, jak známo, před dvěma roky byla otázka jazyka mezinárodního předložena mezinárodnímu socialistickému sekretariátu (belg. dělnickou stranou a social. svazem »Vorwärts« v Johannesburgu), mezinárodní socialistické bureau na návrh odpovědělo: »Sekretariát míně, že tato otázka není dostatečně zralou, doporučuje, aby nebyla pojata do denního pořádku sjezdu.« (Proti esperantu tehdy mluvil i český delegát posl. Němec). Přes to angličtí socialisté-esperantisté zahajují akci pro zavedení esperanta do socialistických institucí. O letošních svatodušních svátcích konala se v Leeds schůze angl. socialistů-esperantistů, velmi četně navštívená socialisty z nejrůznějších hrabství, kteří usnesli se naléhati na mezinárodní socialistickou úřadovnu, aby přijala esperanto za oficiální jazyk mezinárodních socialistických schůzí a sjezdů. »Britská liga socialistů-esperantistů« rozeslala oběžník na všechny dělnické zástupce britského parlamentu a na vynikající socialisty, z nichž mnozí vyslovili se pro esperanto, uznávající jeho výhody pro socialisty. Liga zaslala také mezinárodnímu sekretariátu dvě resoluce týkající se esperanta, nyní připravuje oběžník ke všem britským organisacím socialistů a hodlá účastniti se sjezdu v Kodani. A socialistům esperantistům rozesílá cirkulář, v němž navrhuje, aby ve všech zemích ustavily se svazy nebo ligy socialistů-esperantistů, které by podnikly velkou propagandu esperanta mezi socialisty své země, zaslaly své resoluce mezinárodnímu sekretariátu a snažily se vymoci zastoupení delegátem na sjezdu v Kodani r. 1910 (proto je nutno, aby ligy či svazy ustavily se do konce r. 1909). »Čes. esp.« již jednou poukázal na to, že esperanto jako jednacím jazyk mezinárodních sjezdů socialistických a mezinárodního sekretariátu přineslo by jistě značné výhody, jichž organisace charakteru tak eminentně mezinárodního, jako je socialistická Interna-

cionala, nemůže trvale přehlížeti, neboť esperantem překonány byly by nesmírné potíže, jež jeví se při schůzích zástupců několika národností. A bylo by si přát, aby čeští socialisté-esperantisté účastnili se akce, k níž angličtí socialisté dali podnět.

Bšk.

Vyučování esperanta na školách. — V Augsburgu zavedeno vyučování esp. na vyšší obchodní škole. — V Turnu Magurele (Rumun.) zahájeno (30. září) vyučování esp. na stát. gymnasiu se svolením ministerstva.

Hkb.

Aviatikové-esperantisté. Dne 17. října známý vzduchoplavec E. Archdeacon prováděl asi 200 esperantistů aeronautickou výstavou, kde aviatikové Aimé a Bouché podávali sami vysvětlení o svých aparátech esperantsky.

Hkb.

Mezinárodní sdružení železničních úředníků esperantistů. (Internacia asocio de la esperantistoj fervojistoj, I. A. E. F.) ustavilo se na schůzi železničních úředníků-esperantistů z Ameriky, Francie, Anglie, Dánska, Rakouska, Ruska, Švédska, Německa a Hollandska, která konala se v září 1909 v Barceloně. Přihlášky a roční příspěvek (Sm 0.50 = K 1.20) přijímá tajemník svazu S-o Georges Bontemps, staciestro en Parennes par Sillé-le-Guillaume (Sarthe), Francujo, nebo český delegát p. Rud. Sackmauer, adjunkt c. k. st. drah v Plzni, Škretova ul. č. 48/II. Spolkovým orgánem je časopis »Le Monde espérantiste«, Paris, Rue Sophie Germain, Francujo (roč. přep. 2 fr.). O prospěchu, který by úřednictvo drah i dráhy samotny pomocí esperanta získaly, netřeba se zajisté zmiňovati. Že zprávy drah o věci uvažují, je vidno z ankety konané v rak. ministerstvu železnic (24. VI. 08), kde ředitel dráhy Wien-Aspang, vrchní inspektor Jan Herdegen horlivě zasazoval se o to, aby na příště dorost úřednický na projektovaných učelištích železničních učil se také esperantu.

Rud. Sackmauer.

Mezi polskými esperantisty. Znamé české výpravy do Polska účastnili se dva členové »Svazu čes. esp.«, pp. řídící učitel St. Otruba a účetní akc. pivovaru Ad. Svozil, oba z Těšetic u Olomouce (na Moravě). Oběma moravským esperantistům dostalo se neočekávaně vřelého přijetí polskými samideány. V Krakově byli okázale uvítáni na nádraží, ve Varšavě pak uspořádán byl (večer 16. srpna) na počest Čechů-esperantistů banket (v místnostech restaurace »Bacchus«), jehož účastnili se předáci polských esperantistů, spisovatel Dr. Kaz. Bein (Kabe), spisovatel A. Zakrzewski (který pronesl uvítací řeč, na niž odpověděl p. Otruba), Dr. Leo Zamenhof, Dr. Krukowski a j. (Dr. L. L. Zamenhof nemohl se účastniti, jsa již na cestě do Barcelony). Z večírku zaslán byl nadšený pozdravný přepis »Svazu čes. esp.« a redakci »Čes. esp.«. Vřelé přijetí našich členů a nadšený pozdrav našemu ústředí jsou pěkným svědectvím toho, jaké vážnosti se těší čeští esperantisté za hranicemi.

Hkb.

Esperantský protest proti Maďarům. Po druhé již upoutána byla pozornost esperantistů všech národů k násilnostem maďarských šovenů, páchaným na nemaďarských národnostech. Po Bouškově brožuře »Slovakoj kaj Magiaroj« vyličující utrpení Slováků, objevila se brožura »Memorandumo de la Generala asocio de la kuracistoj en Rumanujo pri la kongreso de Budapesto« upozorňující na útlak Rumunů a vysvětlující tímto neúčast rumunských lékařů na sjezdu budapeštském. Jako brožura Bouškova tak i brožura rumunského svazu lékařů byla vydána v několika jiných jazycích (rumunsky, francouzsky, anglicky, německy a italsky) a byla reprodukována v nejrůznějších časopisech celého světa — česky v »Čase« (6. 8. 1909) v překladě p. Krumpholce a v »Mladém Podřipsku« (21. 28. 8., 4. 9., 09.) v překladě p. Havelky. Tak esperantem pronikly plamenné obžaloby ma-

ďarských násilníků ke všem vzdělaným národům, i k národům, k nimž by byly jinak nikdy nedolehly. *Nemo.*

Volby do jazykového výboru esperantistů (3. 12. 09) byly dle »Oficiala gazeto esperantista« (11. p. 21.) skončeny počítáním hlasů v »C. O.« v Paříži za předsednictví Sebertova. Z 86 členůúčastnilo se hlasování 53. Dostačilo tedy 26 hlasů k povýšení na jazykovou autoritu. K 86 dosavadním členům přibylo nových 70, čímž procento neschopných členů stouplo velmi nebezpečně. Těžko ovšem udělati si definitivní úsudek o kvalifikaci některých členů, ale je-li mezi zvolenými na př. pí Hankelová, »vdova po universitním profesoru« a oficiální básnířka 4. kongresu, divno dost, že všem zvoleným je mezi kolegy zdrávo. Čechů zvoleno hned šest, a to pp. Grňa, Holub, Hradil, Krumpholc, Procházka a Svačina. Páni Krumpholc, Holub a Grňa mohou zajisté ukázati na práci, jež je opravňuje k důvěře i poctě. První dva nejdávnější spolupracovníci na učebnicích Čejkových, autoři krásných článků v »Revuo internacia«, »Českém esperantistovi« a jinde, třetí dobrý znatel esperanta, pilný a inteligentní překladatel řady článků, nejnověji knihy Arbesových povídek. Co však mohou říci ostatní tři pánové? Věřu nic, než že jsou nebo byli funkcionáři »Unie«. Jak taková práce dodává kvalifikaci pro jazykovou autoritu, to vědí patrně jen ti, kdo je navrhovali; voličové ovšem nemyslili o ničem. Jisto je, že těmito volbami byla autorita jazykového výboru ještě více zmenšena, má-li ještě jakou. *Kamaryt.*

ZPRÁVY SPOLKOVÉ.

Správní výbor »Svazu českých esperantistů« konal prvou schůzi dne 20. list. 1909 večer v kavárně »Riviera« v Praze za předsednictví p. prof. dra Kamaryta a za účasti 11 členů a náhradníků. Ve schůzi učiněna byla tato usnesení: Předsednictvo zvolené na val. schůzi, ustaveno takto: předsedou p. dr. Stan Kamaryt, I. místopředs. p. inž. Jer. Vostatek, II. místopředs. p. Jos. Grňa, gen. sekretářem p. dr. Mil. Schmidt, I. jednatelem p. H. K. Bouška, II. jedn. p. JUC. Jos. Barvíř, pokladníkem p. Jan Iglauer, knihovníkem p. inž. J. Hořeňovský. Zvýšení členského příspěvku ze 4 K na 5 K oznámí se každému členu zvláště tištěným oběžníkem. Dá se tisknouti řád pro zkoušky z esperanta. Ku přednášce na Křivokláte (21. XI.) delegován za řečníka p. Bouška. Volné Myšlenky splatí se 33 K a vyžádají se zpět přípravné práce, vykonané členy svazu. Knižní prémie zaslána bude členům až po zaplacení příspěvku. Poštovní zásilky na svaz bude přijímati p. dr. Mil. Schmidt (Praha II. 1036/XIV, Hyberská). Při peněžních zásilkách bude se užívati složn. lístků administrace »Česk. esp.«. Odznaky budou dávány jen novým členům. Provolání »Čiostudenta asocio« nepodepíše svaz, ale jednotlivci. Protokol o valné hromadě se přepracuje. Výborové schůze konati se budou měsíčně. Výbor prohlašuje, že se neuzavírá členstvu na svých schůzích i může každý člen jako host schůzím výborovým býti přítomen. Dámskému klubu a České společnosti zašle se poděkovací přípis za příspěvek na úhradu výloh s výstavou (po 20 K). Podnikne se nová akce pro získání přispívajících členů. Dodatečně schváleny výlohy spojené s obesláním valné hromady (K 15'49). K ustavující valné hromadě Klubu malostranských esperantistů (25. 11.) jmenován delegátem p. Barvíř. Dru Zamenhofovi zašle se blahopřejný telegram k 50letým narozeninám (15. 12.) Usnesení výborových schůzí budou se publikovati v oficiálním orgánu. Příští schůze 18. pros. 1909.

Ustavující valná hromada klubu Malostranských Esperantistů
 Konala se dne 25. listopadu v Malostranské besedě za přítomnosti 24 účastníků. Člen přípravného komité p. Jan Iglauer, zahájil schůzi, naznačil v krátkosti účel nového spolku, načež přikročeno k programu valné hromady. Po jeho vyčerpání provedeny volby, jimiž byli zvoleni pp. Jan Iglauer předsedou, Emil Müller místopředsedou, Fr. Honzák, jednatelem, Virg. Schröder pokladníkem, Karel Tuček zapisovatelem, J. Horký správcem inventáře, slč. Kasalická, člen výboru. Za náhradníky: sl. E. Kosynova a p. K. Doubrava. Za revisory účtů pp. JUC. J. Barvíř, B. Pěč. Členský příspěvek stanoven na 4 kor., zápisné 60 hal. pro členy S. Č. E. K 2.—. Každý člen dostane revui »Český Esperantista« zdarma. Valná hromada usnesla se pak na návrh JUC. J. Barvíře, přistoupiti za člena S. Č. E. a zvolila jednomyslně mistra Dr L. Zamenhofa čestným členem. —er.

Řečníky o esperantu, učitele, překladatele a korespondenty znalé esperanta ochotně doporučuje redakce revue »Český esperantista« (Praha III., Kampa 495.) a »Svaz českých esperantistů« (adresa: Dr. Mil. Schmidt, Praha II., 1036/XIV.). K dopisům budiž přiložena známka na odpověď.

LIBROJ KAJ GAZETOJ.

El dramoj tradukitaj el germana lingvo de Dro L. L. Zamenhof. Berlin, Möller & Borel. »Esperanta biblioteko internacia« N-o 7. Prezo Sm 0'10 (Pĝ. 44). — Beleta libreto enhavanta fragmentojn el »Ifigenio en Taŭrido« de Goethe kaj el »La rabistoj« de Schiller, libreto donanta okazon havigi malmultekoste esperantan tekston de la kreinto de esperanto. *Bšk.*

El la tragedioj esperantigitaj de Dro L. L. Zamenhof. Berlin, Möller & Borel. »E. B. I.« N-o 8. Prezo Sm 0'10 (Pĝ. 44). — La libreto enhavas fragmentojn el »La revizoro« de Gogol kaj »Georgo Dandin« de Molière, verkoj tradukitaj esperanten de Dro Zamenhof. Se ĉiuj n-oj de simpatia »E. B. I.« trovis multajn aĉetantojn inter niaj legantoj (kiel ni scias), certe ankoraŭ pli multe da ili trovos verkoj de Dro Zamenhof. *Bšk.*

Lingvo internacia (XIV, 11). Dro Corret raportas pri la kvar kunsidoj (la 7, 8, 9, 10 de sept.) de Lingva komitato (en Barcelona), en kiuj partoprenis persone aŭ per reprezentanto sole 71 (el 156) komitatanoj (tial oni povis fari sole principajn decidojn, pri kiuj oni voĉdonos koresponde). Oni aprobis ĉiujn prezentitajn raportojn kaj akceptis jenajn proponojn: 1. en la nuna stato ne estas bezona la tuja pliigo de Akademio, 2. en la daŭro de la jaro oni elektu Amerikanon en Akademion, 6. oni faru la elekton tiamaniere, ke la nombro de akademianoj atingu dum la venonta jaro sume 15, 4. estu starigita komisio por prepari precizan difinon kun ekzemploj de la vortoj en U. V., 5. por ĉiuj lingvoj ekzistu komisioj el Lingva-komitatoj por konstante esplori ĉiujn aperantajn eldonaĵojn, 5. oni ĉiujare honorigu la plej bone kaj pure skribitajn verkojn per titolo »kronita de la Akademio«, 7. oni starigu konkursojn pri difinitaj temoj lingvaj. *B.*

Germana esperantisto (VI, 12) komunikas: Dum la lasta septembro okazis en Brünn kongreso de l' aŭstriaĵ instruistoj de blinduloj, en kiu s-o Podloučky faris parolon pri esperanto, kiu tre interesis la kongresanojn. La kongreso rekomendas al la estraroj de blindulejoj, ke ili sin okupu pri

la iniciatoj pri esperanto kaj subteno favore la esp. movadon inter la geblinduloj. *Rd.*

Germana esperanto-gazeto. Oficiala organo de Bavara esperanto-ligo ktp. Red.: Magdeburg, Kaiser Friedrichsstr. 1 (E. Stark). Adm.: Magdeburg, Pionierstr. 21 (H. Wuttke), Germanujo. Jarabono 2 Sm. — Monata esperanto-germana gazeto. — El la enhavo de la du ricevitaj n-oj (11, 22, 23) ni citas: Esperanto kaj la virinaro. Preter la nacioj aŭ tra la nacioj? *Rd.*

Korrespondenz des Deutschen Esperanto-Bundes (Bromberg, Neuer Markt 8) estas titolo de folio eldonata de Germana esperanto-asocio por bone informi la nacian gazetaron kaj publikon pri la progresoj de esperanto; ĝi enhavas ĝenerale interesajn sciigojn pri esperanto, kiun la nacia gazetaro povas represadi. Ni simile informas la boheman gazetaron jam unu jaron (nun nia korespondenco havas titolon: Oznamovatel časopisu »Český Esperantista«) kaj ni povas atesti, ke la rezultataj estas bonaj. Tial ni plezure vidus, se efektiviĝus simila korespondenco internacia redaktata en esperanto. *Red.*

Verda stelo internacia. Monata internacia gazeto kaj gazeto Green Star International, Miller Missouri U. S. St. (Usono). Abonpago 50 sd. — Tre malbele presata gazeto kun la tre miksitaj enhavo. *Rd.*

Anoncojurnalo. Monata gazeto internacia. Eld. E. Schmidt Schaff, Scheveningen, Badhuisstraat 106, Holando. Abono 50 sd. — Tre senbezona diverslingva eldonaĵo enhavanta preskaŭ ekskluzive reklamajn anoncojn. *Rd.*

Kolombia stelo. Unua oficiala ĵurnalo en Kolombio. Adreso: Cucuta, Colombia S. A. Abonpago 20 sd. — Kvarpaĝa dulingva gazeto propaganda. *Rd.*

Esperantaj muzikaĵoj de Josée Guivy eldonitaj de *Presa esperantista societo*, Paris, Rue Lacépède 33, Francujo: *En sonĝo*. Poezio de Heine trad. de L. Zamenhof (Fr. 1'60). *Ho mia kor!* Kanto esperantista. Poezio de Dro L. Zamenhof (Fr. 1'00). *Himno*. Kanto esperantista. Poezio de Dombrowski (Fr. 1'25). *La Du muloj*. Fablo de La Fontaine, trad. de Vaillant (Fr. 1'60). *Bizdoj forflugu!* Valso. El Guido Gezelle. Trad. Seynaeve (Fr. 1'60). *Rd.*

Ricevitaj gazetoj. — *Lingvo internacia* (XIV, 9, 11; sen n-o 10): Nia devo sociala (M. Maeterlinck). — *Esperanto* (V, 66). — *La Duonmonata* (1, 2-3): Historio de l' aviado. Pri feminismo. — *Internacia socia revuo* (III, 11, 12): Angla socialismo. Pri la ŝtato, leĝoj, juĝistoj. Asasino de Ferrer. — *Eĥo esperantista* (IV, 42; sen n-o 41). — *Dia regno* (II, 12). — *Bulteno de libera penso* (3): Libera penso. — *Juna esperantisto* (VII, sen n-o 10): La kanto de la Vento (Charpentier). — *La Verda stelo internacia* (1, 2): La eltrovo de la norda poluso. — *The British Esperantist* (V, 60): Kiu unue elpensis tutmondan interkompreniĝilon? Recepto por la kristnaska pudineo. — *Germana esperantisto* (VI, 12): Interligue. — *Rumana esperantisto* (II, 1-2): Oficiala raporto pri la unua kongreso de esp. en Rumanujo. — *Hungara esperantisto* (1, 7). — *Lumo* (III, 1-2). — *Brazila esperantisto* (II, 11-12). — *La Du steloj* (II, 5-6). — *Antaŭen esperantistoj!!* (VI, 9). — *Germana esperanto-gazeto* (II, 22, 23). — *Kolombia stelo* (1, 2). — *Korrespondenz des D. E. B.* (n-o 3). *Rd.*

Zodpovědný redaktor H. K. Bouška. — Nakladatel Jan Iglauer. — Tisk »Politiky« v Praze.

Bártova restaurace „u Bíbalů“

Praha VII., Bělského třída 906

doporučuje svoji výtečnou kuchyni v každé době. Plzeňský prazdroj přímo od čepu a vyleželé pivo z akciového pivovaru na Smíchově. Restaurant tento je sídlem esperantského klubu Praha-VII.

O hojnou přízeň prosí

ALOIS BARTA, restauratér.

Truhlářství a sklad nábytku — Meblmagazeno-meblfabrikado de

JOSEF HAVLÍČEK

PRAHA-I., Michalská ulice číslo 19, 1. patro. 1 et.]

Nábytek ve všech slozích vždy v zásobě, jak celá zařízení, tak i jednotlivě. Též kuchyně, pohovky a slamníky. Opravy nábytku se levně a rychle provádějí.

Meblo en ĉiu arta stilo konstante en provizo. Vendado are kaj aparte. Ĝstablo de ĉambroj, kuirejoj-kanapoj kaj matracoj. Rekonstruado de meblo.

:VHODNÝ DÁREK:

K VÁNOCŮM, ♦ JMENINÁM A VŠEM PŘÍLEŽITOSTEM

:: NAVŠTÍVENKY ::

moderního tvaru vyhotovuje

knihtiskárna „POLITIKY“ v Praze II.

Václavské nám. čís. 21.

Psacím nebo jiným vkusným písmem na bílém kartonu tištěné vizitky počítáme za 100 kusů:

velikosti 95×55 mm K 1.60 | velikosti 115×70 mm K 1.90
velikosti 110×65 mm K 1.80 | velikosti 122×73 mm K 2.—

Vizitky tyto jsou vloženy do vkusných krabiček. Za 100 kusů obálek ku navštívěnkám ú. tujeme 60 t.

Navštívěny tvaru podlouhlého, zakulaceného čítáme za 100 kusů

velikosti 95×38 mm za K 2.40

velikosti 102×43 mm za K 2.50

velikosti 108×50 mm za K 2.60

Ty též navštívěny se zlatou ořízkou:

velikosti 95×38 mm za K 2.70

velikosti 102×43 mm za K 2.80

velikosti 108×50 mm za K 2.90

Vizitky podlouhlé jsou vloženy do elegantních krabic, každá krabice obsahuj kromě navštívěnek 50 obálek.

Obšírny cenník visitek na požádání zdarma a franko.

ESPERANTISTA KAFEJO „DERBY“

PRAHA VII.

ĉiuj esperantistaj gazetoj. Por bona priservado
garantas

M. VALENTA.

JOSEF MALÝ, Praha VII., Na Výšinách

fabrikas specialan komodan matracon „Esperantan komodon“. Pre-
saroj kaj informacioj oni donas senpage.

Historia kafejo M. ZACH, Praha VII., Vinařská ulice 723.

Malfermata tuta nokto.

Oni parolas esperante.

Unua slovena vin-tenejo

de

MAX PIPAN KAJ KOMP.,
en Král. Vinohrady, Chodská ul. 13. Bohemujo.

rekomendas sin

por aĉeto de blankaj kaj ruĝaj vinoj de la plej bonaj specoj el siaj
propraj vinberecoj en Istrio kaj Karniolo. — Specialaĵo: Terrano
di Carso (Kraški teran), bonega vino por anemiuloj.

Prezoi tre moderaj.

Volu postuli la specimenojn kaj prezaron.

Nakladatelství „Českého esperantisty“ právě vydalo

kapesní kalendářík

vkusně plátnem vázaný s kalendariem a zápisníčkem. Cena 1 vý-
tisku 60 h., poštou 65 hal. Pro členy »Svazu českých esper-
antistů« a předplatitele »Českého esperantisty« 1 výt. 50 hal.,
poštou 55 hal. Kalendářík za obnos předem buď v známkách aneb
složným listkem zasláný zasílá

administrace »Českého esperantisty« Praha III. 495.